

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 16. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopna petit-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju dajo se popnet. — Volja za Ljubljano v upravnistvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 252.

V Ljubljani v sredo, 4. novembra 1885.

Tečaj II.

Grof Kálnoky o dogodkih na Balkanu.

Minolo soboto imel je vnanji odsek ogerske delegacije sejo, pri kateri je naš minister za vnanje zadeve, grof Kálnoky, odgovarjal na razna vprašanja ter dajal pojasnila. Minister omenjal je najprej položaja in odnošajev proti Nemčiji in Rusiji ter zatrjeval, da se nikakor niso spremenili od vlanskega leta. Z Nemčijo se odnošaji niso mogli spremeniti, ker ni bilo nikakih dogodkov, koji bi bili mogli spremeniti razmerje; vršil se je le shod v Kromerizi in zdaj so dogodki na Balkanu za obe državi pomenljivi. Ta dogodka pa vender nista taka, da bi bila na razmerah kaj spremenila. Prijazno razmerje z Nemčijo je trdno, ni samo od danes do jutri, stoji na tako trdni podlagi, da je ne more spremeniti vsak dogodek. Mi vsi vemo, s kako gotovostjo more Nemčija na nas in mi na Nemčijo se zanašati, dejal je minister. In čim resnejši bi postajali časi, tem bolj se utrdi prijateljska vez.

Gledé Rusije omenjal je minister, da med našo državo in med Rusijo razen mednarodnih dogovorov ni nikakih drugih, posebnih. Razmerje je še vedno isto prijateljsko, kakor je minister omenjal uže vlansko leto.

Kar se tiče dogodjajev na vzhodu, imenito vzhodne Rumelije in Bolgarije, dejal je minister, da o faktuem združenji Rumelije in Bolgarije ne more biti govor. V vzhodni Rumeliji so sicer bolgarske čete, pridružilo se jim je tudi nekaj prostovoljcev, a kaj posebnega se še ni pričelo. Od

nobene strani se ni še priznal „fait accompli“ ter se tudi nobena vlast oficijelno izjavila. Ker je torej vsa zadeva še nerešena, manjka torej tudi vsak predpogoj, da bi se za druge države zahtevalo kaj ozemlja v kompenzacijo; na to stran se torej ni storil nikak oficijelen korak.

Odgovor na vprašanja gledé konference, njenih predlogov in gledé stališča vlasti proti njej je minister odrekel, in sicer v interesu države. V okrožnici, s katero je Turčija povabila vlasti, je povedano, da se bode konferenca imela baviti samo z vzhodno-rumelijskim vprašanjem.

Status quo pomeni ustanovljenje prejšnjega položaja v zmislu berlinske pogodbe in v njeni popolni bistrournosti, in v tem zmislu se tudi umeva.

Srbiji se faktuem ni naznanilo, da ne bomo varovali njenih interesov, če pred zaključkom konference stori kak korak do okupacije, ker smo vedno priznavali nezavisnost Srbije, in ima srbski kralj pravico, odločiti o vojni in miru za svojo deželo. Srbiji smo dober prijatelj in blagohoten sosed, kateri časih daje dobre svete. Take smo jej dali tudi mi, a nikakor ne vplivali na njene odločitve.

Sveti bili so jednaki, kakeršne smo dali Grški, svetovali smo in opominjali k zmernosti in previdnosti, kažoči na nevarnosti vojevitvega postopanja. Ko bi mi Srbiji zagotovili, da hočemo ob vseh odnošajih varovati njene koristi, nudili bi jej svobodo za vsa možna podjetja in bi bili kar naravnost zavisni od politike Srbije. Mlada država, kakeršna je Srbija, ki je še v mladostno živem

razvoji, ne more pač dati vaelej zadostnega jamčenja, da se bode njena politika ravnala po zrelem premisleku, ne pa po slučajnih vplivih. Tako razmerje bi bilo za vevlast jako dvojljivo. Dolžni smo bili, Srbiji povedati, da, če prične akcijo na svojo roko, to stori na svojo nevarnost, da napad z orožjem v sosedno deželo pomeni prelomljenje miru in kršenje pogodb.

Če je Turčija dala kako oficijelno izjavo v Belgradu, ne ve povedati minister, vender se mora nedvojljivo Bolgarija smatrati kot k Turčiji pripadajoča. Minister opozarja na svoje izjave o shodu v Skjernjevicah ter omenja, da je dosledno in logično, če zdaj smatramo vrnitev k pogodbi kot jedino pravo pot.

To je bilo začetkom stališče treh carskih vlastij. Sme se misliti, da se zdaj prebivalstvo ne bode upiralo, in nadejati se moremo, da se vlastem vsled njihovega moraličnega vpliva posreči uvesti prejšnji položaj. Minister nikakor ne zanikava, da ne potrebuje vzhodno-rumelijsk statut poprave.

Konečno pride minister zopet na Srbijo, poudarjajoč, da se mu zdi srbsko prijateljstvo dragoceno. Vsled naše odkrite dobrohotnosti in modrosti srbskega kralja ter njegove vlade razvija se medsebojno razmerje tako, da se sme gojiti nadeja, da bode tudi med narodom našel prijatelje. Na prijaznost, katero smo pri tej zadevi kazali, se je v Srbiji oziralo. V Belgradu so hvaležni, da pazimo na njegove interese. Srbski kralj se je korektno in modro postavil na stališče pogodbenega prava. Tudi danes še Srbija trdi, da želi uvedenje prejšnjega položaja, in sicer bolj želi,

Listek.

I

Kako se ljudje ženijo.

Nekateri indijanski rodovi menijo, da ženska je predmet, ki si ga more vzeti, kdor je močnejši. Iz tega nastane borba in pretep. Pametnejše delajo Čavanti (v južni Ameriki). Nevesto dobi oni, ki more težak hlod najdalje nesti in najdalje vreči. Več rodov indijanskih v Peruvi ima to kruto navado, da dekleta izstavijo kot ceno, za katero se mladeniči bijejo na življenje in smrt. Stari vojaki razsodijo, kdaj ima kdo dosti. V starem veku je Atalanta, ki se uda najhitrejšemu tekunu. Pri Aztekih (v Mehiki) je bil nekaj dvoboj, ki je odločil, ako se jih je več oglasilo za nevesto. Pri drugih narodih je šega, da si ženin nevesto uropa, in sicer najrajši iz tujega rodu. Tako je bilo pri Tasmancih (zdaj izmrlih), pri Papuanci (na novi Gineji), pri Fidžanih (otočacih). Samojeden in Laponec se neveste (iz tujega rodu) polasti ali z zvijačo ali s silo. Možki iz rodu Benjaminovega so odpeljali hčere Silohove. Rimljani so si ropali neveste, in ta šega se nahaja v zgodovinski obliki (rop Sabink). Kako je bila ukoreninjena navada ženske ropat, vidi se iz tega, da se je celó pri

omikanejših narodih ohranila kot obred. Plutarh pripoveduje, da so pri Spartancih ženinovi prijatelji predstavljali prizor ugrabljene neveste, dasiravno so se zakoni sklepali z dovoljenjem prizadetih družin. Taista šega je bila pred sto letmi v Walesu. Na Irskem so sulice metali proti nevestinim spremljevalcem, se ve da, v taki daljavi, da niso nikogar zadeli. Odkar je lord Hoath v takem navideznem boju izgubil levo oko po neprevidnosti, je šega prestala. — Druga pot do neveste je kup ali cena. Goli kup je v Afriki. Tam se za nevesto pogajajo kakor drugod za govedo. Tudi v južni Arabiji pri Beduinih je tako. V južni Afriki napravijo kup v volovih, ki je precej velik. Kafri plačujejo 6 do 30 volov za nevesto. Oče, ki ima več hčera možitnih, še dobro kupčijo napravi, in nazadnje celó obogati; pri nas je narobe: hči je težava, posebno ako nič koristnega ne zna. Premeteni glavariji so si po tej poti pomnoževali dohodke. Kar so delali Arekunci v malem, to oni v velikem: odprli so kupčijo z živim človeškim blagom. Tak trgovec je bil basutanski glavari Mošešve, l. 1815 do vlade priševši. Stari kralji dhomejski pa so v tem prekosili najumnišega denarnika. Dejal je kralj: Jaz sem mogočni oče in gospod vseh družin v deželi; vse hčere so torej moja last, jaz sam jih prodajam podložnim. —

Stari judovski zakoni so sloneli tudi na kupovanji. Sv. pismo govori o kupu žene, o kupu device tako naravnost, kakor o vsednjem. — Takisto je s starogrškim zakonom. Kup za nevesto se je dolečil v govedih, kakor še dandanes v južni Afriki. Ker oče Homer pridno in pametno ženo ceni na štiri vole, moramo misliti, da so bili pač lepi. Stari Grki so bili torej srečni, ako so imeli mnogo hčera, kajti bile so „govedodobitne“, skoro bi rekli „zagovedne“. — Narodna prava starih Nemcev nedvojno govore o kupni ceni, in sasko pravo bi kupno ceno rado vtarifilo. Tacit o tem ni mero-dajen, ker naroda ni dosti poznal. — Manj navadna je mena. Ženin, ki hoče nevesto, da zanjo svojo sestro ali pa drugo žensko, ugrabljeno v tujem rodu. Te šege se držé Malajci in nekaj habeških rodov. — Pri mnogih narodih se mora nevesta prislužiti. Ta navada velja pri severo-ameriških Indijanih, pri braziljanskih, pri Batukih na Sumatri, pri Tagalih na Filipinah. Znano je, kako je služil Jakop za ženo — Redki so primeri, v katerih si ženske izbirajo ženine. Pri Vizircih bojda nora možki, ki si ga izbere nevesta, njo vzeti, ako more plačati ceno. Nekateri rodovi v Nikaragvi napravljajo gosti, v katere povabijo mladeniče in tu si jih dekleta izbirajo.

nego razširjenje ozemlja. Če se zopet uvede berlinska pogodba, bode Srbija popolnoma zadovoljna.

Grof Kálnoky poudarja potrebo, da se pogodbe spolnjujejo, kajti način, na kateri so se krušile, se mora odločno zmetavati in če bi se to posnemalo, nastala bi anarhija. Kazalo se je tudi na razliko ruskih in avstrijskih interesov, in minister omenja, da se ravno s temi faktorji mora računati; možno pa bode doseči sporazumljenje.

Zaradi mnogih važnih medsebojnih razmer moramo v obojestranskem interesu si prizadevati in želeli, da si ohranimo prijateljstvo z Rusijo. Vsak avstrijski minister si bode moral prizadevati, da se z Rusijo, z našim najvažnejšim in najmočnejšim sosedom, sporazumi. Če se posreči utrditi zdanje prijazno razmerje k Rusiji, bode to vesel dogodek za Avstrijo in Rusijo.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

Kmetijskim žganjarnicam in tvornicam kvasú, ki so vsprejele davek od pridelka mesti povprečnine delujoč s prigledno-mernim aparatom velja § 61. zakona. Ta paragraf določuje, da se obdavči vsaki dan pridelana množina žganih opojljivih tekočin namesti drozgaličnega prostora, namreč dva litra žganja na jeden hektar zemljiškega površja, in jim dovoljuje 20% popuščaja na davku, ako pridelujejo sploh 350 litrov žganja na dan in 10%, ako pridelujejo sploh 350 do 500 litrov na dan.

Iz teh določil sledi, da morajo žganjarnice in tvornice kvasú, ki zahtevajo 20% popuščaja na davku, kot last ali najem 175 hektarov, blizu 310 oralov, in one, ki bi zahtevale 10% popuščaja, blizu 440 oralov njiv, travnikov in pašnikov skazati.

Ta določila pa tudi jasno kažejo, da se na zemljiško površje planinskih dežel niti oziralo ni ter jim delajo veliko nepravice.

Kakor dopis zbornice - posestrime v Celovci naglašja, oziralo se je o vredovanju §§ 27. in 61. le na velike kronovine, planinske dežele so se čisto prezirale. Tem se je odrekala dobrota popuščaja davka, kajti v planinskih deželah je pač malo žganjarnic, ki bi mogle skazati posestva 310 do 440 oralov zemljiškega površja, ne števis gozde.

Obdavkovanju od pridelka tudi zbornica - posestrima celovška noče nasprotovati, marveč pokazati način, kako bi se dalo vedno laglje uvajati in priljubovati; in to bi se dalo vsaj v planinskih deželah doseči s prenarodbo § 61, ki naj bi določila, da se popuščaji davka merijo po množini pridelka in ne po zemljskem površju.

II.

Nektere šege pri sklepanju zakona.

Prav razširjena je šega zakon skleniti s skupnim uživanjem iste jedi in iste pijače. Ako se drže starinske jedi, nastanejo mnoge oblike; primeri rimljansko confarreatio. Eno jed jesti, eno pijačo piti, to je izraz pobratenja in krvenega prijateljstva. Na Českem se pri ženitnini pokaže proso, ki sicer ni navadno jelo. Brazilijanska Indijanca (moški in ženska) lokneta požunec žganja, in zakon je gotov. Na Srbskem pijeta mlada trikrat iz taiste čaše rdečega vina. Kitajska ženitnina se prične, da skupaj jesta in pijeta, izmenivši si čaši, ki sta zvezani z rdečim konopcem. Skupno jenje poznajo tudi Indijanci v južni Ameriki in Laponci v Škandinavski. Gnusna je šega pri Mandajcih na Filipinah. Mlada jesta iz ene skleda v vodi kuhan riž, ter drugi drugemu koščke v usta daje. Nato žvečita betel, izmenita si ga, in dalje žvečita. — Zavoljo čudnosti pomenljive so tudi te šege. Vutkani v novi Gineji si napravita rano na čelu, da kri teče. Na novih Hebridah izbijejo nevestam dva zoba iz gorenje čeljusti izpredaj; palico nastavijo na zob, po kateri se lopne s kamenom. V Avstraliji odgrizne baba stara mladi ženi

Taka prenarodba § 61, ta olajšava učinjevala bi dobro tudi drugim kronovinam ter laglje uvela obdavkovanje od pridelka, ker se dá vsakako in v vseh slučajih svobodneje gibati.

Tako svobodneje gibanje, ki ne veže več na zemljsko površje, donašalo bi pa tudi nedvomno mnogo več davka, ker bi veliko kmetijskih žganjarnic, ki sedaj delajo s povprečnim davkom, radovoljno vsprejelo obdavkovanje od pridelka. Posebno pa bi to svobodno gibanje ustvarjalo nove kmetijske žganjarnice z davkom od pridelkov in s temi bi se pridobilo gotovo tudi več davka.

Koroška zbornica poprosila je istodobno vse zbornice - posestrime v planinskih deželah, naj bi se obrnile do vis. ministerstva s prošnjo, da se § 61 zakona o davku od žganjarjenja z dné 19. maja l. 1884, drž. zak. št. 63, za planinske dežele prenarodi tako, da obdavkovanje žganjarnic po zemljiškem površju čisto odpade in da se v zakonu določeni popuščaj davka odmerja le po množini vsakdanjega pridelka.

Odsek povdarja, da so žganjarnice na Kranjskem le male in da na obdavkovanje od pridelka uže zaradi tega ne mislijo, ker so stroški za prigledno-merni aparat preveliki, da bi se nakupoval za tako malo množino pridelka.

Mogoče pa je, da bi se v bodoče osnovala večje žganjarnice, ki bi jim preuredba zakona po želji koroške zbornice ugajala, meni odsek, naj bi zbornica želji zbornice - posestrime celovške vstregla in predlaga tedaj: Zbornica naj bi se na vis. ministerstvo zaradi preuredbe § 61 zakona o davku od žganjarjenja obrnila.

Predlog je bil vsprejet.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Delegacije skončale bodo svoja posvetovanja do 20. t. m. Delegati se potem razidejo. Dne 22. novembra pa se prične uže ogerski državni zbor. Na to sešli se bodo kmalu deželni zbori, in v kratkem se pričakuje cesarski patent, kateri jih skliče.

Ruski listi bavijo se s pojasnilom grofa Kálnokya ter z zadovoljstvom omenjajo, da bodo gotovo ugodno vplivala. Osebito mnogo zadovoljstva vzbudila so ta pojasnila v Srbih. Milan zahvalil se je na Dunaji za simpatije, katere uživa Srbija pri Avstriji. Srbija spoštovala je vedno določila berlinske pogodbe, in pri tem hoče tudi ostati; uvede naj se na Balkanu prejšnji položaj.

Kakor se poroča iz Zagreba, hoče hrvatska opozicija še na dalje ostati na pričetni poti ter nasprotovati vsemu plodonosnemu delovanju sa-

dva žlena levega mazinca, potlej je še le prava žena. Na Barnabi (mikronski otok) nevesti po obrazu namažejo znamenja. V Sibiriji, poroča Landsdell, je ženin v cerkev uzel bič ter se z njim detekol neveste, v znamenje podločnosti. Še bolj konkretni so Timanci (v srednjozapadni Afriki).

Kovač pili nevesti zobe, in potem obadva z železnim obročem za roke skupaj ukuje. Pri kavkazskih rodovih se zakoni tudi ne vrše brez kovača. Tuneski Judje celi teden poprej odelujejo dekleta; glavna beseda gre tu briaču, ki ravna svečanosti in mlada poučuje. Hindi se zaroče najprej drevesu, potlej drugi drugemu. Po nekterih krajih Indovske se mlada pokropita vsaki s krvjo drugega. Pri Namanih v južni Afriki je ta skoraj neverjetna in prav nespodobna šega, da šamanec mlada dva ostrka s svojo vodo. Weber pravi, da takisto je pri Hotentotih ob pogorju — Mnogi narodi pri sklepanju zakona nimajo nobenih šeg in navad. Na primer: Mandinžani v zapadni Afriki, Ašanti, nekateri hotentotski rodovi, Grmači. Kerijanci v srednji Indiji, Indijanci v Kaliforniji ne zmorejo besede za razloček med samcem in oženjenim. Iz tega vender ne sledi, da jim je zakon brez pomena in važnosti.

bora; opozicija namerava baje na vsak način preprečiti upravno reformo. Posvetovanja o reformi uprave prično se najbrže dne 5. ali 6. t. m.

Tuje dežele.

Pruska poslanska zbornica vsled novih volitev ne bode bistveno spremenjena. Naj več so pri novih volitvah pridobile zmerne ali srednje stranke, vender nikakor še ne prevladujejo nad drugimi. Narodno-liberalni listi se bavijo z vprašanjem, če bi bilo morda možno, da se ustanovi večina iz narodno-liberalnih poslancev in nekaterih iz raznih konservativnih frakcij. Ta želja pa se jim težko da izpolni.

Iz Brunšvika se poroča, da je princ Albrecht nastopil svoje mesto. Minister izdal je proklamacijo, katero je podpisal tudi princ Albrecht; v proklamaciji tej zatrjuje Albrecht, da hoče po vsej svoji moči braniti deželno upravo.

Napadalec na francoskega ministra Freycineta zove se Mariotti, rojen na otoku Korziki. Svoj napad utemeljuje Mariotti takó-le: V l. 1880. imel je posel pri izdelavanji Panamskega prekopa ter je bival v Panami. Tu pa so izvršili članovi družbe za napravo prekopa na njegovi hčeri nasilstvo, vsled česar je umrla. Obupan vrnil se je v Francijo, kjer je zastoj prosil pravice. Na Freycineta je streljal samo zaradi tega, da bi javno pozornost obrnil náse in bi zadeva njegove hčere prišla v javnost; usmrtiti ni nameraval ministra. Nekateri priče vede so se še spominati dogodka v Panami. Freycinet baje hoče z ozirom na Mariottovo hčer zahtevati, naj se Mariotti izpusti iz zapor.

V Angleški z velikim zanimanjem sledijo dogodkom v Birmi, kajti oni vroče želijo, da bi si Anglija osvojila Birmo ali bi vsaj nad njo dobila protektorat; tako storjen bi bil važen korak do razvoja angleškega prometa s Kitajsko.

Razmere na jugu so še vedno nespremenjene. Konferenca poslanikov v Carigradu se v redno posvetovanje še ni sešla, a predposvetavanja se vršijo nepretrgano. Da se je redni shod konference tako zavlekel, kriva je Turčija, ker ni pravočasno imenovala svojega zastopnika. — Oboroževanje pa se v Srbiji, Turčiji in Grčiji kakor tudi v Bolgariji nadaljuje.

Razne vesti.

— (Kolinska voda — pijača v ruski Aziji.) Ruski minister financ je l. 1883 v svojem poročilu omenjal, da so zasledili posebno prikazen, namreč pitje „eau de Cologne“. V uralskih krajinah, v katerih so opojna pila strogo prepovedana, in kjer žganjice ni dobiti za noben denar, so se davkarski

Prokleta!

(Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

16.

Nekega dne se je Germain zelo čutil, ko najde grofa v njegovi sobi na kolenih, zamolklo ječečega. Lakti je podpiral na stolico, a glavo si stiskal med trepetajoči roki.

Germain je zmajal žalostno z glavo. „Ubogi gospod!“ mislil si je, „kako trpi! Odkar je zopet doma, ne dela družega kakor joče in jadikuje.“

Grof, ne vedoč, da ga kdo posluša, toževal je: „Čutim, da kmalu umrjem. In, Bog ve, če jo bom še videl! Manjka mi poguma, da bi k njej šel. Ne, Valentina ne more imeti usmiljenja z mano! Ona je sicer tako dobra in miločutna, le za-me je neizprosna! In ona niti ne vé vsega! Ah, umreti bom moral, ne da bi mogel razkriti grofinji svoje zlodejstvo; iti bom moral s tega sveta nedobivši od nje odpuščanja! O Bog, ki vse grehe kaznuješ, kaznuj tudi mene tako hudo kakor hočeš, samo to mi dodéli, da jo zopet vidim in da slišim iz njenih ust, da za kesajočega se grešnika je milost v nebesih!“

uradi prepričali, da se prebivalstvo na drug način odškoduje za odtegneni alkohol, da v silni množini uživa kolinsko vodo. V malem mestu Gurjev, ležečem na ustju Urala, na severnem obrežju Hvalinskega morja, so potrošili vsako leto čez 2000 zmotov (à 12 kosov) steklenic take tekočine. Čudno je, du pouralsko prebivalstvo, sploh precej premožno, pije to kolinsko vodo, o kateri je znano, da je zavoljo vsebine eterskih olji zdravji naravnost škodljiva. — Po drugih krajih, po severnem Kavkazu, po Jekaterinoslavu, po Tauriji, se tudi pije „kolinska voda“, a ta ni družega ko žganje, 40° močno, pomešano z blagodišnimi prilivki. Kupčevanje s to robo, s to domačo „kolinsko vodo“, je uže več let v lepem cvetu, in v vednem rastji, tako da so malovestni in dobičkahlepni podjetniki ustanovili uže mnogo tovarn v pridelovanje tega domačega izvoda. — Vodijo se dogovori, kako bi se narod obvaroval tega nezdravega pitja. Nadati se je dobrega vspeha. S to trgovino Judje bogaté, a ti izvoljeni ljudje v Rusiji niso kaj priljubljeni. Po najnovejšem marzelskem poročilu jih je v Rusiji 2 552 145 — Grozomorno število.

— (Potrošek živeža v Parizu v letu 1883.) Vsakterega mesa 149 729 462 kilogr., svinjine 24 865 841 kilogr., perutnine in divjetine 24 684 876 kilogr., rib 22 404 205 kilogr. (913 195 kilogr. več ko l. 1882), lupinarjev 5 270 146 kilogr. (62 580 kilogr. manj ko l. 1882), surovega masla 17 507 661 kilogr. (99 324 kilogr. več ko l. 1882), jajec 21 343 194 kilogr. (268 856 kilogr. več ko l. 1882), sira 5 464 578 kilogr. (31 349 kilogr. manj ko l. 1882). Užitek vina in alkohola je upadel. Vina se je potrošilo leta 1883 4 717 797 hl. (l. 1882 4 907 840 hl.), alkohola se je porabilo 160 061 hl. (l. 1882 161 945 hl.). Piva se je popilo 305 674 hl. (l. 1882 299 031 hl.), sadnega vina 137 956 hl. (l. 1882 117 121 hl.). Kruha je pojedel vsak človek na dan 400 gramov. Užitek kruha se je zmanjšal, zato se je povečal užitek drugih živil. — Prav zanimljiva so števila kupčevalcev in prodajalcev s hranili po trgih pariških. Mesarjev je 717, prekajevalcev 314, drobovinec (vamparjev) 229, trgovcev z gotovo mesnino 81, perotinarjev in divjetinarjev 774, ribarjev in ostrigarjev 726, maslarjev, jajčarjev, sirarjev 825, pekov 80, zelenjavarjev 6350, trgovcev z drugimi hranili 3798. — Razen tega se je potrošilo konjev 9485, oslov 307, mul 40; pri prvih je število poskočilo za 1939, pri drugih za 74, tretjih za 18.

Domače stvari.

„Národní Dom.“

Krajcarska podružnica „Národnega Doma“ v Ljubljani — Nek rodoljub, ki nam je te dni vrnil razprodano krajcarsko knjižico, opozarja nas na to, da bi razvili agitacijo za nabiranje doneskov na korist zgradbi

Germain zapusti tiho sobo, tako, da grof niti ni vedel, da je bil v sobi. V teku dneva pa poprosi grofa: „Bi-li mi dovolili, gospod grof, dvodneven ali tridneven odpust?“ — „Kako me moreš to vprašati, Germain? Le pojdi, a ne izostajaj mi dlje časa. Drugi služabniki so res udani in zvesti; pa le pred tabo, ki vse veš, smem biti odkritosrčen, le pred tabo smem jokati se! In kam li hočeš iti?“ — „Domov bi rad šel, gospod grof. Rad bi še enkrat videl svoje nečake in nečakinje.“

Grof vzdihne. „Umejem! Ti si srečen človek, ker imaš še družino!“

Drugo jutro je bil Germain na d'Arfeuille-u pri grofinji. Padši pred njo na kolena milo zaprosi: „Gospa grofinja, izkažite mi milost!“ — „Govorite!“ — „Odkar je gospod grof zopet doma, prejadikuje cele dneve; v skrbeh sem si zaradi njegovega obupa.“ — „Umejem! Smrt njegovega sina.“ — „Ah, ne to, gospa grofinja, nego kes mu srce gloje! On ne objokuje izgube svojega sina Gontrana, nego izgubo vašega otroka!“ — „Ali ste morda svojemu gospodarju povedali, da vse vem?“ — „Ne ničesar mu nisem povedal, gospa grofinja. Molčal sem zaradi bolesti milostivega gospoda.“ — „Dobro; a kaj naj storim?“ — „Gospod grof je strašno spremenjen. Od dné do dné

„Národnega Doma“ v Ljubljani tudi med poverjeniki „Družbe sv. Mohora“. Pomislimo, pravi, če vsak poverjenik tu stori svojo dolžnost, koliko bi se lahko nabralo. Če bi sleherni ud dal vsak mesec le krajcar, in storil bi to gotovo radovoljno, bi znašala med udi „Družbe sv. Mohora“ nabrana svota po preteku leta pri ogromnem številu udov nad 3000 gld. Ker ima nadalje „Družba sv. Mohora“ svoje ude povsod, po vsem Slovenskem po najmanjših farah, vaseh in selih, bi prodrla ta ideja med maso našega naroda in bi se začelo za „Národní Dom“ zanimati na ta način skupno Slovenstvo.

Lepa ideja, zdrave misli in hvaležni smo gospodu, da jih je sprožil. Reči moramo, da smo sami uže mislili večkrat na to. Na drugi strani se nam pa vriva vprašanje, se li dá to tudi izvršiti. Da se vodstvo „Družbe sv. Mohora“ zanima za našo idejo, ker je, za kar mu bodi naša najtoplejša zahvala, dalo natisniti naš oklic v družbenem „Koledarji“ (gl. „Koledar“ za l. 1886 str. 175) in s tem oklicem opozorilo svoje ude na jako potrebno zgradbo „Národnega Doma“ v Ljubljani, ni brez pomena in bo gotovo dobro vplivalo na slovensko občinstvo. Prevdarimo stvar; pri liki kaj več o tem.

Pretečeni teden je bil posebno srečen. Razprodanih je sedaj uže 15 knjižic. Razen uže omenjenih 11 vrnilo so se nam namreč te dni razprodane sledeče krajcarske knjižice: Kot 12. knjižica pod št. 47 (poverjenik gosp. F. G.) z Dunaja, kot 13. pod št. 67 (poverjenik gosp. J. G.) z Vrhlike, kot 14. pod št. 1 (poverjenik gosp. F. S.) iz Metlike in kot 15. pod št. 238 (poverjenik gosp. U. T.) iz Ljubljane; zadnjo kupil je omenjeni gospod celo sam, uže tretji slučaj te vrste. Lepa hvala vsem!

(Denar in oglašila pošiljati je gosp. dr. Josipu Starétu blagajniku „Národnega Doma“ v Ljubljani.)

— (Podružnica društva sv. Cirila in Metoda v Sevnici) ustanovila se je v nedeljo 25ga oktobra. Ima 3 ustanovnike, 31 letnikov in 3 podporne člane, kateri so vsi skupaj takoj zložili 62 gld. 50 kr. V odbor so izvoljeni gg.: župan Veršec za načelnika, kaplan Prešern za blagajnika in učitelj Kunšič za tajnika.

— (V kranjsko hranilnico) vložilo je v minolem meseci oktobru 1465 strank 307 277 gld., izplačalo pa se je 1690 strankam 428 195 gld. 37 kr.

— (Šišenska čitalnica) priredi na Martinovo nedeljo, dne 15. t. m., zanimljivo veselico s petjem godbo, tombolo in plesom.

— (Povodenj.) Vsled obilega deževja v zadnjih dnevih nastala je na mnogih krajih povodenj; voda napravila je mnogo škode. V Dobu je voda poplavlila kar vse pokopališče, tako da niti mrličev niso mogli pokopavati. Naj več pa so trpeli oni kraji, kateri ležijo v bližini hudournikov, kajti ti so v zadnjih dnevih

slabí bolj in bolj. Kmalu umrje. A smrti se ne boji. Baš naopak! Njega straši le to, da bo moral umreti, ne da bi se poprej spravil z vami! Ječeč in tožeč kliče vedno vaše ime! . . . — „In on vas je sim poslal?“ — „Ne, on niti ne ve, da sem tukaj.“ — „In vi bi hoteli?“ — „Da pridete v Pariz, gospa grofinja. O, saj ste tako dobri, tako plemeniti proti vsemu svetu! Bodite taki tudi proti mojemu ubogemu gospodarju. Pojdite, in bilo bi le za eno uro!“

Grofinja se je obotavljala. A le hipec časa. Pomislila je na Boga ter velikodušno pozabila, kar je bilo.

„Germain“, de je na to milo. „Jutre pridem v Pariz. Ako se vam vzvidi boljše, naznanite to svojemu gospodarju.“

Stari služabnik se razveseli. „Zdaj je gospod grof rešen!“ klikne ter oči mu zažarijo.

Tako je prišlo, da je grofinja Bussières bila v Parizu takrat, ko sta jo Goš in Leon iskala v gradu.

Germain ni grofu nič povedal, da grofinja pride. A, ko je prišla, odpelje jo v stransko sobo, stopi na to k grofu ter ga vpraša: „Ali bi hoteli, gospod grof, sprejeti neko osebo, katera vam do naša sporočila o gospe grofinji?“

silno narasli ter uničili marsikatero zgradbo, odplavili zemljo ali s peskom posuli njive.

— („Vrtca“) 11. številka ima naslednjo vsebino: Sveti Benedikt. (Iz nemškega po J. N. Voglu.) Poslovenil Fr. Krek. — O svojem času vse prav pride. Josip Lavrič. — Čudapolna pota božja. (Po stari pravljici.) Janja M. — Greli se po zimi na mesecu. Po Vrčevicu. — Atej. — Čudovito ponižanje. J. S. Gombarov. — Pes in mačka. — Znamenje miru. Savo Zorán. — Pismo iz Krakova. (Iz češčine preložil Radoslav Knaflíč.) — Sladko grozdje. Basen. (Po Lessingu.) — Pav in petelin. Basen. — Reka Tisa. — Globanja ali užitni goban. Anton Kosi. — Listje in cvetje. — „Vrtec“ stoji za vse leto 2 gld. 60 kr., a pol leta 1 gld. 30 kr.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Budimpešta, 4. novembra. V navzočnosti cesarjeviča, ministrov in raznih dostojanstvenikov zatvorila se je danes deželna razstava. Na nagovor trgovinskega ministra zahvalil se je cesarjevič vsem za požrtvovalni trud; poudarjal je pri razstavi pojavljen razvoj Ogerske. Razstava je važen oddelek v tem razvoju (eljen-klici). Na to je izjavil, da zatvori razstavo. Navzočni zaklicali so navdušeni „eljen!“ kralju.

Budimpešta, 3. novembra. Žrebanje razstavnih srečk se je včeraj zvečer dovršilo. Glavni dobiček 100 000 gld. pripade na serijo 9120 št. 62, izplača se v denarji. Drugi glavni dobiček (dragotine) v vrednosti 20 000 gld. pripade na serijo 7807 št. 95; tretji v vrednosti 10 000 gld. na serijo 4136 št. 24; peti v vrednosti 3000 gld. na serijo 1493 št. 29.

Belgrad, 3. novembra. Srbijo zadevajoča pojasnila grofa Kálnokya vzbudila so v vseh krogih popolno zadovoljnost. Iz popolnoma zanesljivega vira se čuje, da se je kralj Milan zahvalil za simpatije.

Rim, 3. novembra. Včeraj je v provinciji Palermo na koleri obolelo 17 oseb in 7 umrlo; v mestu Palermo samem jih je obolelo 14 in 3 umrle. V provinciji Trapani se je na treh osebah pokazala kolera.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 4. novembra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.30
„ „ „ srebri	82.80
Zlata renta	109.15
5% avstr. renta	99.35
Delnice národne banke	867.—
Kreditne delnice	282.—
London 10 lir sterling	125.35
20 frankovec	9.95
Cekini c. kr.	5.95 ^o
100 drž. mark	61.65

Grof trešči po konci.

„Novice o gospe grofinji!“ zakriči.

„Kje je ta oseba, Germain, kje je ta oseba? . . .“

„Tukaj!“ odgovori stari služabnik pokazavši vrata stranske sobe.

Grof je hotel ves vesel hiteti v sobo. A Germain ga ustavi.

„Velika iznenada čaka gospoda grofa!“ de je.

„In v istini ne vem, kako bi se izrazil . . . Recimo, gospod grof, da bi gospa grofinja sama . . .“

— „Germain!“ zavpije grof jako nemirno, „kaj pomenja to?“ — „Gospod grof, blagovolite mi odpustiti! A jaz nisem bil pri svojih sorodnikih, nego na d'Arfeuille-u.“ — „In ta oseba, katera je tukaj?“ — „Uslišala je prošnjo, katero sem ji bil naznanil.“ — „Tedaj je grofinja sama!“ jekne grof trepetaje. — „Grofinji sem pravil, da bole-stujete, da je želite videti, in ona je takoj odpotovala le-sim.“ — „Ona je prišla! Ona je tukaj, tukaj pri meni Ne, ne, tega ne zaslužim! Jaz sem malopridnik, nevreden njenega odpuščanja, nevreden, da me ona pogleda! . . . Ne, Germain, jaz nemam pravice, da jej stopim pred oči, zakaj ona mi ne more odpustiti! . . .“

(Dalje prihodnjič.)

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
3. novbra.	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	788-89 788-89 739-31	7-6 9-6 8-2	svzh. sr. » zpd. sr.	mrač. obl. »	0.00

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani